

Když se nepodaří rakovinu prostaty zachytit včas a vyléčit ji, šíří se dál

Ačkoliv je informovanost mužů ohledně nebezpečí rakoviny prostaty vysoká, stále velké procento mužů obvykle ze strachu či podcenění situace na pravidelné vyšetření nedochází. Přitom statistiky jsou neúprosné. Podle odhadů v letošním roce bude tato nemoc nově diagnostikována 10 tisícům mužů, přičemž celkový počet nemocných přesáhne 60 tisíc.

Tento nárůst výskytu je z velké části způsoben faktem, že moderní metody odhalí větší množství nádorů, než tomu bylo před lety. Pozitivní také je, že dochází k poklesu úmrtnosti pacientů. Počet nemocných v pokročilém stadiu, kdy jsou již přítomny metastázy a nemoc má špatnou prognózu, však neklesá.

V České republice žije podle odhadů přes dva tisíce mužů s pokročilou rakovinou prostaty a metastázami. Nepodaří-li se rakovinu prostaty zachytit včas a vyléčit ji, začíná se postupně šířit organismem.

„Přes léčbu onemocnění přechází do fáze kastračně rezistentního karcinomu, ve kterém evidujeme přibližně 600 až 800 pacientů. Léčení těchto pacientů bylo donedávna velmi omezené, nyní má ale moderní medicína k dispozici léčbu a může dopřát kvalitnější život i pacientům v tomto stadiu rakoviny prostaty,“ upozorňuje prof. MUDr. Jindřich Fínek, Ph.D., přednosta Onkologické kliniky Fakultní nemocnice Plzeň.

Včasná diagnostika zachraňuje životy

Pokud je onemocnění odhaleno včas, léčba je velmi úspěšná. Bohužel problém spočívá v tom, že v počáteční fázi onemocnění se neprojevují žádné příznaky. Ty se začnou objevovat, až když je nádor pokročilý a prorůstá mimo prostatu, nebo dokonce

vytvoří metastázy.

„Obecně platí, že riziko rakoviny prostaty narůstá po 50. roce života. Větší riziko představuje také výskyt onemocnění v rodině a mělo by tedy být podnětem k návštěvě lékaře. Ačkoli se zlepšuje informovanost mužů i diagnostické metody, které jsou schopné odhalit chorobu již v raném stadiu, muži se stále bojí podstoupit vyšetření,“ dodává prof. MUDr. Jindřich Fínek, Ph.D.

Pokročilá stadia onemocnění

Lékaři rakovinu prostaty dělí z hlediska pokročilosti do tří kategorií. Do první spadá lokalizovaný karcinom, jenž je ohraničený a pouze v prostatě. Lokálně pokročilý nádor přesahuje pouzdro prostaty anebo v nejpokročilejší fázi postihuje již pánevní mízní uzliny a zakládá metastázy ve vzdálených orgánech, nejčastěji v kostech.

„Pokud byla na začátku nebo v průběhu léčby pacientovi rakovina prostaty diagnostikována v kostech nebo v mízních uzlinách nebo v jiných orgánech, není kurativní léčba již možná. Ovšem i léčba paliativní je schopna nemocným významně prodloužit život,“ vysvětluje prof. MUDr. Jindřich Fínek, Ph.D.

Jelikož rakovina prostaty potřebuje pro růst mužský pohlavní hormon testosteron, cílem hormonální léčby je zabránit tvorbě testosteronu a jeho působení na nádorové buňky. Tvorbu testosteronu je možné blokovat tzv. kastročnící léčbou, která může být provedena buď chirurgicky, nebo chemicky pomocí léků (aplikace injekcí). Vždy ovšem existuje riziko, že i přes okamžité zahájení léčby u pacienta na ni bude postupně klesat citlivost a nastane fáze tzv. kastročnící rezistentního karcinomu prostaty.

Kvalita života pacientů v pokročilém stadiu

rakoviny se zlepšuje

O tom, jak se dnes žije nemocným v této fázi onemocnění, vypráví i příběh čtyřiasedmdesátiletého Jiřího Tomsy.

Odmala hodně sportoval a dalo by se říci, že až do důchodu žil velmi spokojený život. Miloval svou práci skláře, kterou několik let před důchodem vyměnil za práci ve výrobním závodě, kde se vyráběla zařízení, jež měla filtrovat škodlivé olovo, aby se nevypouštělo do ovzduší.

„Bohužel jsem se tak pohyboval v nezdravém prostředí a zde začaly mé úplně první zdravotní problémy. Na preventivní prohlídky jsem začal chodit už po padesátce, jak se doporučuje. Že mám rakovinu prostaty, jsem se dozvěděl někdy v roce 2006. Můj urolog mi tenkrát naměřil zvýšené hodnoty prostatického antigenu v krvi, což většinou souvisí s onemocněním prostaty. Po biopsii mi bylo oznámeno, že je nález pozitivní – počáteční stadium rakoviny prostaty.”

„Na takové zjištění si nestačí pouze sednout, je třeba si to srovnat v hlavě. Nepřál bych to nikomu, ani největšímu nepříteli. V té chvíli mi nejvíce pomohla moje rodina a je tomu tak dodnes. Když jsem se z toho trochu zmátořil, odpustil jsem všechno a všem, ne protože bych musel, ale protože jsem prostě chtěl. Velká nevýhoda rakoviny prostaty je ta, že nemá žádné vnější projevy. Sice se mi asi občas stalo, že jsem měl trochu krve v moči, ale jako každý muž jsem si myslel, že to rozchodím.”

„A taky jsem to vždycky rozchodil. Můj tehdejší doktor mi po zjištění rakoviny prostaty doporučil radioterapii, ale já jsem chtěl nějaké definitivní řešení, proto jsem se rozhodl pro vyoperování prostaty, později i varlat. Toto řešení mi dočasně velmi pomohlo, ale pak se obtíže vrátily.”

„V roce 2013 jsem dvanáctkrát podstoupil chemoterapii, docházel jsem na ni po třech týdnech. Bylo to tak, že mi vždy bylo týden zle, týden jsem se z toho dostával a pak pomalu

abych šel znovu. Brzy mi začala odcházet svalová hmota, byl jsem jako věšák na kůži. Měl jsem problémy s vlasy i nehty, ale co hůř, objevily se komplikace s nervy na nohou a dodnes mám špatnou citlivost v chodidlech.”

Vše se obrátilo k lepšímu i díky celostní medicíně

„Po nějaké době jsem se rozhodl, že už v chemoterapiích pokračovat nechci, a začal jsem hledat alternativy. Jiné možnosti léčby mi nabídli v Plzni a Brně a já jsem se rozhodl pro Plzeň, kde jsem se později seznámil s profesorem Jindřichem Fínkem, který mě momentálně léčí. V plzeňské nemocnici jsem se setkal s daleko lepším přístupem, i co se týče celostní medicíny. Já mám totiž kromě rakoviny problémy i se zuby a v Plzni mi pomáhají řešit vše najednou.”

„Už devět měsíců jsem bez chemoterapií, beru léky každé ráno a cítím se výborně. I když jsem se po chemoterapiích ještě úplně nesrovnal, kvalita mého života se zlepšila dramaticky. Kvůli kostním metastázám si jen musím dávat pozor, abych si něco nezlomil. Jsem vděčný za každé nové ráno, i když zrovna nesvítí slunce. Ale to by měl být každý, protože jeden den jste zdraví a druhý den být nemusíte.”

„Mé životní možnosti se úplně změnily – zatímco před několika měsíci jsem byl natolik zničený chemoterapiemi, že jsem žádal o pečovatelku, dnes je mi skvěle. A vděčím za to moderní léčbě. Mým snem je postavit se synem vodní mlýn v Krkonoších. A také na tom usilovně pracujeme. Život s rakovinou prostaty je boj, ale já si ho hodlám užít do posledního okamžiku,” vyprávěl svůj příběh Jiří Tomsa.

Prodloužení života o tři roky

Kastračně rezistentní karcinom prostaty bohužel současná medicína stále nedokáže vyléčit, u pacientů ale došlo k výraznému zlepšení průběhu léčby a k prodloužení života až o tři roky. To vše díky nové, šetrnější hormonální léčbě, kterou lze aplikovat i v domácím prostředí. A to má nezanedbatelný

vliv na psychiku. Nově vyvinutá léčba má kromě ověřené účinnosti také značně lepší bezpečnostní profil a vedlejší účinky jsou omezeny na minimum.

„Proti minulosti, kdy byla v tomto stadiu jedinou možností léčby chemoterapie, došlo k významnému zlepšení kvality života pacientů, ale také k jeho prodloužení při minimálním zásahu do jeho běžného života, což dřív nebylo možné,“ dodává prof. MUDr. Jindřich Fínek, Ph.D.

Rakovina prostaty v číslech

Jak vyplývá z dat Národního onkologického registru (NOR), v roce 2005 bylo v České republice diagnostikováno 4964 případů a v roce 2011 již 6965 případů, což představuje nárůst o celých 40 %. Letošní rok se počítá s dalším nárůstem, nově by mělo být odhaleno necelých 10 000 případů.

Zatímco mezi roky 1982–1986 byl věkový průměr pacientů 73 let, mezi roky 2007–2011 to bylo již 69 let. Současně bylo před rokem 1986 jen 33,5 % případů diagnostikováno před dosažením 70 let, mezi roky 2007–2011 to bylo již 53,4 % případů.

„Obecně můžeme tvrdit, že riziko významně roste až po 50. roce života. Ve své praxi se ale občas setkávám i s pacienty mladšími. Jedním z úskalí rakoviny prostaty je skutečnost, že v počáteční fázi nevyvolává žádné příznaky. Projevovat se bohužel začne, až když už je nádor pokročilý a prorůstá mimo prostatu nebo dokonce vytvoří metastázy. Pak už je na úplné vyléčení pozdě,“ varuje prof. MUDr. Marek Babjuk, CSc., přednosta Urologické kliniky FN Motol.

Nicméně přesto všechno mezi roky 2007–2011 klesl meziročně počet úmrtí u případů zhoubných nádorů prostaty o 0,5 %. V roce 2005 v České republice zemřelo na rakovinu prostaty 28 033 osob, v roce 2011 tento počet klesl na 27 171, což představuje pokles o tři procenta.

Článek je převzatý z portálu Novinky.cz, kde vyšel 10. 7. 2015.